

עת"א 44821/12/21 - אדוארד שימנוב נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית משפט המחוזי מרכז-לוד

עת"א 44821-12-21 שימנוב(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני	כבוד השופט דרור ארד-אילון
עותרים	אדוארד שימנוב (אסיר)
נגד	
משיבים	1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים 2. מדינת ישראל

החלטה

ביסודו של דבר מדובר בעתירה נגד תנאי חופשות. העותר הוא אסיר שמרצה מאסר בן 14 שנה, אשר מועד שחרורו המלא הוא 7/4/27. במשך תקופה יצא העותר לחופשות, בסה"כ 13 חופשות, אשר הופסקו מטעמי הקורונה במרץ 2020.

משהוקלו התנאים, סורבה בקשתו לחזרה לסבב חופשות, ועל כך הוא עתר לבית משפט זה בעתירה 41115-07-21. לאחר הגשת העתירה אישר המשיב את שילובו מחדש של העותר בסבב חופשות החל מיום 4/8/21, ומשך העתירה התייתרה ונמחקה בהסכמה.

בין תנאי החופשה נקבעה לעותר הפקדה של ₪ 50,000 במזומן. בידי העותר לא היה הכסף להפקדה ועל כן לא יכול היה לממש את יציאתו לחופשה.

עד היום אושרו לעותר 5 חופשות בתנאי ההפקדה האמורה, אך הוא לא יצא אפילו לאחת מהן. ולפיכך, עתר בעתירה זו לבית המשפט שהתמקדה בתנאי החופשה של ההפקדה, אשר כלפיו העלה העותר טענות שונות.

ביום 18/5/22 התקיים דיון בעניין זה בפני כב' השופטת עטר, הצדדים העלו את טענותיהם, ב"כ המשיבים טען "שהעותר נמצא במדרג אגפי גבוה ביותר מבחינת השיקום שלו", הוא הציג חומר מודיעיני בעניינו וטען שיש צורך בהפקדה האמורה. לא הייתה מחלוקת שהעותר עבר חקירת יכולת בפני קצין חופשות.

בית המשפט החליט ש"לא הוצגה בפניו החלטה מנהלית על כל נימוקיה", כשהכוונה, בין היתר, לנימוקים להפקדה

והוסיף שהעותר לא מימש שתי חופשות באופן שיכול שיהיה לכך השלכות באשר לאופי החופשות העתידיות.

אכן, הימנעות מחופשות בתנאים אלה היא אינדיקציה משמעותית לכך שמדובר בחסרון כיס אמיתי. בסופו של דבר הורה בית המשפט שבאיזון המתחייב, ייפגש הגורם הרלוונטי במשיב עם העותר לקראת החופשה הבאה שהייתה מתוכננת ליום 22/5/22, כדי לגבש מתווה מוסכם.

אילו היינו בהמשך הדברים הרגיל, כל אשר היה נדרש הוא לבחון האם נפגשו הצדדים, האם הגיעו להסכם, ואם לא, האם תנאי ההפקדה יכול לעמוד או שיש לשנותו. אלא שמאז היו התפתחויות לא צפויות.

ביום 10/5/22, לפני הדין בבית משפט זה ביום 18/5/22, התקיים דיון בוועדת שחרורים בעניינו של העותר, שבו הוצגה הטענה שגרסתו הנוכחית לעבירות הרלוונטיות, שונה מזו שהוצגה למב"ן ועל כן, כפי ששמענו גם בדיון כאן, "מדובר במניפולטור ושקרן שהצליח להטעות את כל גורמי המקצוע", קרי גם את מב"ן. ב"כ האסיר באותו דיון, שמייצגו גם היום, טען, שלפני שמגיעים למסקנות כאלה, יש לקבל הבהרות ובסופו של דבר ועדת השחרורים מצאה, שעל פני הדברים "לכאורה, נראה כי האסיר מצליח לתעתע בכל רשויות הטיפול, ומציג בפניהם מידע לא נכון בלשון המעטה.... אנו מורים לכל רשויות הטיפול להיכנס לעובי הקורה..."

חשוב לציין, שהחלטה זו מבטאת עמדה ראשונית המחייבת בדיקה ובוודאי שאין לראות בה ממצא שיפוטי נחרץ.

עוד יש להוסיף, שאף לא אחד מהצדדים לא הציג את הפרוטוקול וההחלטה בפני בית משפט זה, עובר לדיון ביום 18/5/22.

בהמשך, ביום 28/6/22, התקיים דיון נוסף בוועדת שחרורים שבו מסרו ב"כ האסיר ואף האסיר עצמו את עמדתם ובסופו של דבר הבקשה לשחרור מוקדם נמחקה ללא קביעות עובדתיות כלשהן.

בעקבות הוראת וועדת השחרורים הועברו הנתונים לבדיקת גורמי המקצוע. ביום 25/5/22, לפני ההחלטה על מחיקת הבקשה לשחרור מוקדם, נמסר עדכון מטעם טו"ש, בו נדון הפער בין גזר הדין לבין הודאתו של האסיר, הובהר כי אף שהורשע הוא הכחיש את ביצוע העבירות וטען לחפותו ושבמסגרת הערעור הודה בחלק מהן אך טען שהיה קטין כבן 17 בעת הביצוע. על אף הכחשה חלקית זו, הוא שולב בטיפול ארוך טווח, הוא עומת עם הפערים (בגרסאות) והתרשמות גורמי הטיפול הייתה "כי על אף הפערים שהוצגו, האסיר עבר טיפול משמעותי בתחום עבירות המין ובהמשך אף נבדק על ידי מב"ן בתאריך 21/3/22, מסוכנותו המינית הופחתה ומוערכת כעת כנמוכה". עוד נאמר "כי באשר לטענת בית המשפט (הכוונה לוועדת השחרורים) כי האסיר הונה את גורמי הטיפול, מציין כי הטיפול באסיר מתבסס על יחסו בעבירה. עם זאת, הודאתו כי ביצע עבירות מין בקטינה, אין בה כדי להוריד מחומרת המעשים שביצע. האסיר מודה בפגיעה מינית קשה בקטינה, עת פגש אותה בגפה ברחוב והציע לה טרמפ הביתה. מודה כי סטה מהדרך ופגע בה מינית". הוועדה ציינה שבאותה עת בפגישה עם נציג רש"א העותר לא נמצא מתאים לתכנית פיקוח ושהוא מעוניין להמשיך בתהליך השילוב ושיקום.

לאור העובדה שהערכת המסוכנות הקודמת, שהייתה נמוכה, הייתה מיום 28/3/22. התבקשה חוות דעת משלימה שתתייחס לפרוטוקול ועדת השחרורים מיום 10/5/22. ביום 9/6/22 בחן ד"ר גדי רוזנברג ממב"ן בבאר יעקב שהוא מעריך מסוכנות מוסמך, את הנתונים הרלוונטיים ומצא שהעותר "שולב בטיפול ייעודי לעברייני מין ולהערכת הפיק ממנו תועלת ממשית... התפיסה שלו את מסוכנותו המינית מותאמת למציאות... " והוסיף "ההליך הטיפולי שעבר לשנים שחלפו מאז ביצוע העבירות בהן אין דיווח על עבירות נוספות, מלמדים כי מסוכנותו המינית הינה נמוכה".

בדיון, לנוכח התנגדות תקיפה מצד ב"כ המשיב לעצם ההוצאה לחופשה, שאלתי האם יש קביעות של גורמי מקצוע במשיב שקובעות שמב"ן או מעריך המסוכנות הוטעו או שגו בהערכותיהם ונעניתי, בהגינות, שאין כאלה קביעות. שאלתי האם יש החלטה מנהלית המשנה את ההחלטות הקודמות ליציאה לחופשה בתנאים שנקבעו בעבר ונעניתי, שגם לאחר הדיון בוועדת השחרורים אין החלטה מנהלית המשנה את האישור לחופשה, וליתר דיוק האישורים לחופשות, שניתנו מאז 2021. כזכור, לחופשות אלה העותר לא יצא, מן הטעם שלא הפקיד את הערובה המשמעותית שהוטלה עליו בטענה, שאין ביכולתו לעמוד בה.

עוד טען לפניי ב"כ המשיב, שעצם ההחלטה לצאת לחופשה הייתה בהוראת בית המשפט בעתירה קודמת ועל כן, טעמי ההתנגדות של המשיב להוצאה לחופשה עומדים בעינם. יש להצטרף על טענה זו. ראשית, כפי שהראיתי לעיל, ההחלטה על יציאה לחופשה לאחר תום עצירת החופשות מטעמי קורונה, נעשתה לאחר שהוגשה העתירה, על ידי המשיב מטעמיו ובאופן שהוביל למחיקתה של העתירה. שנית, אין הבדל נורמטיבי בין אישור יציאה לחופשה על ידי המשיב ובין אישור חופשה על ידי בית המשפט לענייננו, משניתן האישור הוא מחייב גם את המשיב.

עניין שלישי הוא שטעמים לא לאשר חופשו שעמדו בפני המשיב בשעתו, לפני דצמבר 2021, אינם יכולים להישקל לאחר שהאישור ניתן לפני חודשים רבים, בלי לבחון אותם מחדש ובלי להציג אותם באופן מסודר ולהסביר מדוע המשיב סבור שיש להישען עליהם בחלוף הזמן.

המסקנה מכל האמור לעיל, היא שהנושא היחידי הנדון בעתירה זו הוא, האם לאשר את תנאי החופשה כפי שהם, קרי את ההפקדה בסך 50,000 ₪ שהיא סלע המחלוקת. בעניין זה אין לי אלא לשוב לטענות הקודמות של הצדדים, שכן אף לא אחד מהם לא מיקד את טענותיו בפניי בעניין האמור.

הטלת ערובה כספית כתנאי לחופשת אסיר היא תנאי נדיר למדי, בדרך כלל מסתפק המשיב בערבים צמודים שמבטאים גם השגחה אך גם ערבות כספית, כמובן. לעיתים הוא דורש ערבות עצמית וכמובן תנאים נוספים כמו הגבלת מיקום, מעצר בית מלא וחלקי, חתימה במשטרה וכו'. יתרה מכך, הצורך בהפקדה כפי שעולה בהחלטת כב' השופט עטר, לא נומק. גם בפניי הוא לא נומק ואני מתקשה להבין את הגיונו בנסיבות העניין. מדובר באסיר חיובי, משתף פעולה עם הטיפול, "נתרם על ידי הטיפול", זוכה להערכות חיוביות מגורמים שונים, מסוכנותו נמוכה, על אף סוג העבירה בה הורשע ועל אף הכחשתו החלקית מסוכנותו היתה ונתרה "נמוכה". הוא יצא כבר ל-13 חופשות ולא נפל פגם בקיום תנאי החופשות - וכך נראה שעומדות לזכותו שורה של נסיבות המצדיקות מתן אמון ולכל הפחות לא יכולות להצדיק הפחתה באמון בהעדר נסיבות חדשות. יתרה מכך, עניינו נבדק שוב לאחרונה ולאור "הנתונים החדשים" הן על ידי טו"ש והן על ידי מב"ן, נמצא שמסוכנות נשארה נמוכה ושההערכה כלפיו נשארה חיובית.

נתתי את דעתי לטענה שמדברים שהעלה העותר בוועדת שחרורים עולה כביכול שהוא סותר את טענותיו הקודמות. אולם, כפי שקבעה ועדת השחרורים, זוהי אך טענה שיש לברר, ולא ממצא שיפוטי או מנהלי. ועדת השחרורים לא קבעה החלטה שיפוטית כזאת והמשיב שבדק את העניין על ידי טו"ש לא קבע כך. איני נדרש בהחלטתי זו להסביר את הסוגיה ודי לי בהסתמכות על העמדה המנהלית המתבטאת מדוח הסוציאלי של טוש מיום 25/5/22, שעיקרה צוטטו לעיל.

חיפשתי במאגרי המידע תקדימים להפקדת ערובה לצורך יציאה לחופשה, המקרה היחיד שהעליתי היה בענייננו של סיבוני עת"א 3977-05-17, שם הותר לאסיר עולם לצאת לחופשה חריגה לצורך השתתפות בתחרות ספורט של בנו בעת שלא היה זכאי לחופשות. ההפקדה שנדרשה שם הייתה בת 15,000 ₪, קל לראות שהמקרה שלנו קל בהרבה מהמקרה של סיבוני לנוכח שלל הנסיבות שפירטתי לעיל.

כאמור, אין בידי לדעת האם היו מקרי הפקדה נוספים אם כי ברור שהם נדירים, אך הדבר מצוי בידיעתו של המשיב אשר לא מצא להציג בתשובותיו מקרים קודמים שבהם נדרשה הפקדה כספית, או תשתית נורמטיבית שמציגה קש"ס בין הפקדה כספית, בגובהה החריג, למקרה הנדון שבפנינו.

בנסיבות אלה, אף שלא בנקל יתערב בית המשפט בקביעת תנאי השחרור, משמדובר בתנאי נדיר של הפקדה, ובסכום גבוה במיוחד, ומשלא הוצגה הנמקה עניינית לתנאי הזה, ואף לא הוצגה התייחסות מטעם המשיב לצורך בתנאי על אף הנסיבות החיוביות הלא מעטות שהבאתי לעיל, אין בידי אלא לקבוע שהתנאי חורג ממתחם הסבירות ועל כן אני מורה על ביטולו.

אוסף כי התנאי האמור נקבע לפני ההתפתחות שתיארתי בוועדת השחרורים ועל כן, אין זה משולל יסוד לבחון האם התפתחות זו הייתה יכולה להצדיק אותו בדיעבד, אולם כאמור לעיל, גורמי המקצוע שבחנו את ההתפתחות לא ראו באותה התפתחות יסוד לפגיעה באמון שניתן בעותר ועל כן, גם לפי "הנתונים החדשים" אין מקום לתנאי ההפקדה האמור.

סוף דבר, העתירה מתקבלת במובן זה שהתנאי לחופשה של הפקדה בסך 50,000 ₪ יבוטל.

**ניתנה היום, ט"ו תמוז תשפ"ב, 14 יולי 2022, בהעדר
הצדדים.**